सहायक, गट - ब (अराजपत्रित) मुख्य परीक्षा

-: परीक्षा योजना :-

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप - वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी **एकूण गुण** - 200

प्रश्नपत्रिकांची संख्या - दोन. प्रत्येक प्रश्नपत्रिकेचा तपशील खालीलप्रमाणे

पेपर क्र. व संकेतांक	विषय	गुण	प्रश्नसंख्या	दर्जा	माध्यम	कालावधी
1 (संकेतांक 002)	मराठी व	60	60	मराठी - बारावी	मराठी	एक तास
	इंग्रजी	40	40	इंग्रजी - पदवी	इंग्रजी	
2 (संकेतांक 025)	सामान्य ज्ञान, बुध्दिमापन व विषयाचे ज्ञान	100	100	पदवी	मराठी व इंग्रजी	एक तास

अभ्यासक्रम

पेपर क्रमांक - 1 मराठी व इंग्रजी

मराठी :- सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाकप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग तसेच उताऱ्यावरील प्रश्नांची उत्तरे

इंग्रजी : - Common Vocabulary, Sentence structure, Grammar, use of Idioms and phrases & their meaning and comprehension of passage.

पेपर क्रमांक - 2

सामान्य ज्ञान, बुध्दिमापन व विषयाचे ज्ञान :- या विषयामध्ये खालील घटक/ उपघटकांचा समावेश असेल.

1 **चालु घडामोडी** - जागतिक तसेच भारतातील.

2 **बुध्दिमत्ता चाचणी**

3 **महाराष्ट्राचा भूगोल** - महाराष्ट्राचा रचनात्मक (Physical) भूगोल, मुख्य रचनात्मक (Physiographic) विभाग, Climate, पर्जन्यमान व तापमान, पर्जन्यातील विभागवार बदल, नद्या, पर्वत व डोंगर, राजकीय विभाग, प्रशासकीय विभाग, नैसर्गिक संपत्ती- वने व खनिजे, मानवी व सामाजिक भूगोल- लोकसंख्या (Population), migration of Population व त्याचे Source आणि Destination वरील परीणाम, ग्रामीण वस्त्या व तांडे, झोपडपट्टया व त्यांचे प्रश्न.

4 **महाराष्ट्राचा इतिहास** - सामाजिक व आर्थिक जागृती (१८८५-१९४७), महत्वाच्या व्यक्तींचे काम स्वातंत्र्यपूर्व भारतातील सामाजिक जागृतीतील वर्तमानपत्रे व शिक्षणाचा परिणाम / भाग, स्वातंत्र्यपूर्व काळातील इतर समकालीन चळवळी, राष्ट्रीय चळवळी.

5 **भारतीय राज्यघटना** - घटना कशी तयार झाली आणि घटनेच्या प्रस्तावनेमागची भूमिका व तत्वे, घटनेची महत्वाची कलमे / ठळक वैशिष्टये, केंद्र व राज्य संबंध, निधर्मी राज्य, मूलभूत हक्क व कर्तव्ये, राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे-शिक्षण, युनीफॉर्म सिव्हील कोड, स्वतंत्र न्यायपालिका, राज्यपाल, मुख्यमंत्री व मंत्रीमंडळ-Role, अधिकार व कार्य, राज्य विधीमंडळ- विधानसभा, विधानपरिषद व त्यांचे सदस्य, अधिकार, कार्य व Role, विधी समित्या.

6 **माहिती अधिकार अधिनियम** - 2005

7 **संगणक व माहिती तंत्रज्ञान** - आधुनिक समाजातील संगणकाची भूमिका, वेगवेगळया क्षेत्रातील जीवनात संगणकाचा वापर, डाटा कम्युनिकेशन, नेटवर्कींग आणि वेब टेक्नॉलोजी, सायबर गुन्हे व त्यावरील प्रतिबंध, नविन उद्योग म्हणून माहिती तंत्रज्ञानाचा निरनिराळया सेवा सुविधांची माहिती मिळण्यासाठी होणारा उपयोग, भारतातील माहिती तंत्रज्ञान उद्योगाची वाढ व त्याचा दर्जा, शासनाचे कार्यक्रम, जसे मिडीया लॅब एशिया, विद्या वाहिनी, ज्ञान वाहिनी, सामुहिक माहिती केंद्र इत्यादी, माहिती तंत्रज्ञान उद्योगातील मुलभूत प्रश्न व त्याचे भवितव्य.

8 **राजकीय यंत्रणा (शासनाची रचना अधिकार व कार्ये) केंद्रसरकार केंद्रिय विधिमंडळ आणि राज्यसरकार व प्रशासन (महाराष्ट्राचा विशेष संदर्भ)**

9 **जिल्हा प्रशासन, ग्रामीण आणि नागरी स्थानिक शासन**

10 **न्यायमंडळ** - न्यायमंडळाची रचना, एकात्मीक न्यायमंडळ- कार्ये, सर्वोच्च न्यायालय व उच्च न्यायालयाची भूमिका व अधिकार, दुय्यम न्यायालये - लोकपाल, लोकायुक्त आणि लोक न्यायालय सांविधानिक आदेशाचे रक्षण करणारे न्यायमंडळ, न्यायालयीन सक्रियता. जनहित याचिका.

****